

Ondersteuning voor jonge gezinnen in Brussel

Brochure voor ouders

Wat kan je in deze brochure lezen?

1	Waarom deze brochure?	3
2	Welke ouders werkten mee aan het onderzoek?	4
3	Is het ondersteuningsaanbod bekend?	5
4	Is het ondersteuningsaanbod goed bereikbaar?.....	13
5	Is het ondersteuningsaanbod gemakkelijk beschikbaar?.....	18
6	Bruikbare en betrouwbare ondersteuning.....	20
7	Is het ondersteuningsaanbod begrijpbaar?.....	26
8	Een betaalbaar ondersteuningsaanbod	27
9	Doorstroom tussen de diensten?	28
10	Wat gaan we met de resultaten doen?	30
11	Meer weten?	31

1. Waarom deze brochure?

In Brussel zijn er heel wat ondersteunende diensten en organisaties voor (toekomstige) ouders. Maar zijn ze ook bekend en maken ouders er gebruik van? Hoe kunnen we dit verbeteren?

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) financierde daarom een onderzoek naar de toegankelijkheid van gezinsondersteuning in Brussel.

Het kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee) voerde het onderzoek uit. Eind 2018 bevroegen we **277 Brusselse toekomstige ouders en ouders met jonge kinderen tussen 0 en 6 jaar**. We interviewden ook **31 medewerkers van 20 Brusselse initiatieven**.

In deze brochure geven we een overzicht van de ervaringen en verwachtingen van de (toekomstige) ouders.

(Bron: BISA.brussels)

2. Welke ouders werkten mee aan het onderzoek?

Vooral **moeders** met een kind tussen 0 en 6 jaar deelden hun ervaringen en verwachtingen. De groep (toekomstige) vaders vormde een kleine groep (7%). Een vierde van al de respondenten verwachtte een kind.

De meeste ouders vormen samen met hun partner een twee oudergezin, zijn hoger opgeleid en werken.

Meer dan de helft van de ouders zijn in België geboren (63.7%) en wonen al langer dan 5 jaar in Brussel (73.3%).

Bijna de helft van de ouders (48.5%) heeft een vader of moeder met een **migratieachtergrond** en bijna de helft (45.5%) van de ouders spreekt **meerdere talen** in hun gezin.

In Brussel zijn heel wat laag opgeleide en werkzoekende ouders die financiële moeilijkheden ervaren. Ze zijn minder sterk vertegenwoordigd in de oudergroep die wij bevroegen. De gesprekken met mensen die dagelijks met kwetsbare (toekomstige) ouders werken, bevestigden en vulden de ervaringen en verwachtingen van deze groep ouders aan.

3. Is het ondersteuningsaanbod bekend?

De meeste ouders (77.4%) krijgen steun van familie, vrienden of andere mensen uit hun **nabije omgeving**. Met hen praten ze over de komst van hun kind, het ouderschap en de opvoeding van de kinderen.

Drie vierde van de ouders (75.7%) zegt dat deze mensen uit de nabije omgeving geschikt zijn om hen te informeren over hulp- en ondersteuningsinitiatieven. Voor ruim de helft van de ouders zijn geschreven en elektronische kanalen zoals brochures of websites (63.9%) of diensten en professionals (52.1%) geschikte kanalen om hen te informeren over het aanbod.

Om en bij de helft van de ouders (53.8%) zegt dat ze **niet geïnformeerd** werden over hulp- en ondersteuningsinitiatieven. Sommige diensten zijn veel beter bekend en worden meer gebruikt dan andere.

Op de volgende bladzijden vind je informatie over de bekendheid en het gebruik van de Brusselse diensten uit verschillende domeinen, zoals de gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang enz.

In de kadertjes [☞ Waar kan je terecht?'](#) vind je een paar **voorbeelden** van Brusselse diensten en organisaties die je kunnen ondersteunen.

3.1 Gezondheidszorg

Drie vierde of meer ouders kennen een huisarts, gynaecoloog, vroedvrouw, materniteit, kinderarts of mutualiteit en deden er ook een beroep op.

Andere actoren die in de zwangerschap, bij de geboorte of kort na de geboorte ondersteuning bieden, zoals bijvoorbeeld kraamhulp, zijn minder bekend. Ouders maken er ook minder gebruik van.

🔑 [Waar kan je terecht?](#)

3.2 Onderwijs en kinderopvang

Een derde tot de helft van de ouders kent iemand van de school, het CLB of PMS. Een opvangpersoon (bv. een onthaalmoeder, kinderverzorger) is bij twee derde bekend (66.5%), maar slechts een derde (37.8%) van de ouders deed er een beroep op.

🔑 [Waar kan je terecht?](#)

3.3 Maatschappelijke dienstverlening en hulpverlening

De meeste diensten die financiële, materiële, sociale, praktische of andere steun bieden en de diensten die instaan voor jeugdhulp of psychische hulp, zijn vaak niet bekend. Denk bijvoorbeeld aan de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, Wijkgezondheidscentra (WGC), Centrum voor Kindzorg en Gezinsondersteuning (CKG), Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW), Centrum Integrale Gezinszorg (CIG), Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). Een minderheid van de ouders heeft op deze diensten een beroep op gedaan.

Het merendeel van de ouders kent wel het Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijn/Centre Public d'Action Sociale (OCMW/CPAS: 67.2%) en psychologen (77.3%). Ruim een vierde van de ouders heeft al op een psycholoog een beroep gedaan (27.1%). Slechts enkele ouders deden een beroep op het OCMW/CPAS (4.8%).

3.4 Preventieve gezinsondersteuning

In Brussel zijn verschillende initiatieven die ouders ondersteunen bij hun ouderschap of de opvoeding van hun kinderen. Deze initiatieven zijn bij minder dan de helft van de ouders bekend en maar een kleine groep ouders deed er een beroep op. Baboes, het enige initiatief met 4 locaties in Brussel, werd door een vierde van de ouders bezocht.

3.5 De Brusselse consultatiebureaus (CB's)

In Brussel zijn er consultatiebureauwerkingen van Kind & Gezin (K&G) en van Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE). Ze volgen de lichamelijke en psychosociale gezondheid van jonge kinderen op, geven informatie en ondersteuning aan ouders enz.

De meeste ouders (83.3%) kennen een consultatiebureau van K&G of van ONE en de meeste ouders hebben er beroep op gedaan (80.4%).

Ouders geven verschillende redenen om wel of geen beroep te doen op een consultatiebureau. Eerst geven we de redenen van ouders om wel een beroep te doen op een consultatiebureau. Daarna volgen de redenen om dat niet te doen.

Waarom doen ouders beroep op een consultatiebureau?

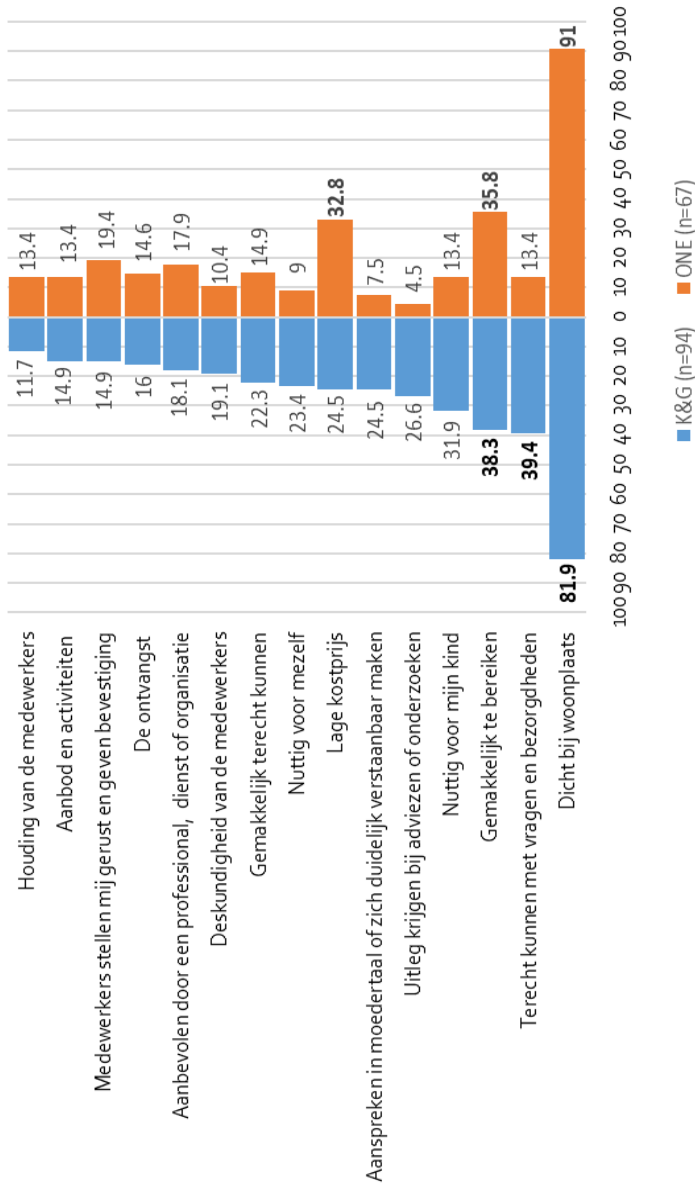
Nu was het via de website, maar ik zag dat er een centrum was bij mij in de buurt, waar ik eens zal binnenspringen in de toekomst. (een ouder)

De belangrijkste reden om gebruik te maken van een specifiek consultatiebureau, is de **fysieke bereikbaarheid**. Ouders gaan naar het consultatiebureau dat dichtbij is of makkelijk bereikbaar is, bv. te voet. Zowel bij ouders die op K&G een beroep doen als bij ouders die op ONE een beroep doen, staan deze twee redenen in de top 3 (zie Grafiek 1 op de volgende bladzijde).

Een vierde tot ruim een derde van de K&G-gebruikers, doet om **inhoudelijke redenen** een beroep op hun consultatiebureau: 'er terecht kunnen met vragen en bezorgdheden', 'nuttig voor mijn kind', 'uitleg krijgen bij adviezen of onderzoeken', 'aanspreken in moedertaal of zich duidelijk verstaanbaar maken'. ONE-gebruikers geven deze inhoudelijke redenen veel minder op.

Verder blijkt nog dat de **lage kostprijs** of gratis dienstverlening, een vierde van de K&G-gebruikers en een derde van de ONE-gebruikers overtuigt om het consultatiebureau te bezoeken.

Grafiek 1. Meest frequent vermelde redenen voor consultatiebureau-gebruik (%)

Waarom doen ouders geen beroep op een (ander) consultatiebureau?

Als ouders van een bepaald consultatiebureau gebruik maken, bv. K&G, dan is dat de belangrijkste reden om geen gebruik te maken van een ander consultatiebureau, bv. ONE. Andere redenen zijn: het aanbod van die werking niet kennen, vrees voor een taalprobleem en het consultatiebureau niet in de buurt hebben.

It's easier to speak Dutch, so we prefer to go to K&G (and they also know English). (een ouder)

Voor de ouders die **geen beroep doen op een consultatiebureau van K&G en ook niet op een consultatiebureau van ONE**, is de meest voorkomende reden dat ze hun **eerste kindje verwachten** (37.8%). Andere redenen om op geen enkel consultatiebureau een beroep te doen zijn: er geen behoefte aan hebben (17.8%), al beroep doen op een andere professionals zoals bijvoorbeeld een kinderarts (13.3%) of het aanbod niet kennen (13.3%).

Je préfère le pédiatre. Mes enfants ont beaucoup de problèmes de santé, qui nécessitent un suivi bien spécifique, soutenu, régulier et de confiance. (een ouder)

Van al de ouders die niet naar een consultatiebureau gaan, zegt een vijfde dat ze elders terecht kunnen met hun vragen. Bijvoorbeeld bij een andere professional, familie of vrienden, boeken, tijdschriften, folders, websites enz.

3.6 Het ondersteuningsaanbod beter bekendmaken

Ouders zijn duidelijk vragende partij om het ondersteuningsaanbod beter bekend te maken:

Een samenvatting van alle lokale initiatieven zou handig zijn. (een ouder)

Que toutes les possibilités d'aide soient données en maternité ou mieux à la première consultation de grossesse... par exemple un livret de la commune qui donne tous les recours aides, associations, groupes, activités qui pourraient aider les parents... Venant de l'étranger j'ai eu beaucoup de difficultés à trouver ce que je cherchais. (een ouder)

Avoir un site ou une brochure qui répertorie les différents lieux et les initiatives d'aide existant dans la région bruxelloise (je n'en connais pas beaucoup par rapport à la question posée), pour pouvoir les trouver, et que ces initiatives soient réparties sur le territoire bruxellois. (een ouder)

Het ondersteuningsaanbod beter bekendmaken:

- verschillende kanalen: flyers, affiches, websites, nieuwsbrieven, (toekomstige) ouders persoonlijk aanspreken enz.
- (sterker) samenwerken met diensten die ouders wel goed kennen of bezoeken: artsen, OCMW's, ziekenhuizen enz.

4. Is het ondersteuningsaanbod goed bereikbaar?

4.1 Fysiek gemakkelijk te bereiken aanbod?

Eerder kon je al lezen dat ‘dicht bij de woonplaats’ en ‘gemakkelijk te bereiken’ de meest voorkomende redenen zijn waarom ouders gebruik maken van een bepaald **consultatiebureau**.

De ouders die gebruik maken van een consultatiebureau van ONE gaan bijna allemaal **te voet** naar hun consultatiebureau (87.1%). Van de K&G-gebruikers is dat iets minder dan de helft (47.8%).

binnen de 15 minuten naar ONE-CB: 80.7%

binnen de 15 minuten naar K&G-CB: 61%

Vooral ouders die beroep doen op K&G vinden hun reisweg naar het consultatiebureau te lang (11.4%). Bij ouders die naar een ONE-CB gaan is dat nauwelijks het geval (1.7%).

Ter info: In Brussel zijn veel meer ONE-CB's (80) dan K&G-CB's (20). Door de grotere spreiding van de ONE-CB's zijn ze dus ook gemakkelijker te bereiken.

Als we ouders, meer in het algemeen, naar kenmerken van ‘goede hulp en ondersteuning’ vragen, dan geven heel wat ouders: **‘gemakkelijk te bereiken’** als kenmerk op (87.1%). Voor ruim twee derde (69.9%) is het belangrijk dat de ondersteuning **dichtbij andere locaties of diensten** is waarvan het gezin al gebruik maakt.

Verdere uitbouw en aansluiting van ondersteuning op buurt- of wijkniveau

- een laagdrempelig aanbod op buurt- of wijkniveau
- het aanbod laten aansluiten bij initiatieven die al bezocht worden door gezinnen (bv. kinderopvang, vrijetijdsaanbod) en die fysiek gemakkelijk te bereiken zijn
- experimenteren met mobiele ondersteuningsinitiatieven (bv. consult, ontmoeting)

4.2 Goede openingsuren en consultatiemomenten?

De helft van de K&G-gebruikers (52.3%) vindt dat de **consultatiemomenten** 'soms gemakkelijk zijn, maar ook vaak aanpassingen vragen'. Voor een kleine minderheid van de K&G-gebruikers (11.4%) zijn de consultatiemomenten 'vaak moeilijk tot bijna onmogelijk'. Voor bijna twee derde van de K&G-gebruikers (63.7%) vraagt het dus een inspanning om naar het consult te gaan.

Bij de ONE-gebruikers vraagt het bezoek aan het consultatiebureau voor drie vierde van de ouders een inspanning (75%): 45% vindt dat de consultatiemomenten 'soms gemakkelijk zijn, maar ook vaak aanpassingen vragen' en 30% vindt het consultatiemoment 'vaak moeilijk tot bijna onmogelijk'.

Een ander verschil tussen K&G en ONE betreft de **gebruikte en de gewenste contactmomenten**. Vooral bij de K&G-gebruikers komen de momenten dat ze naar het consultatiebureau gaan, vaak overeen met de momenten die voor hen het meest geschikt zijn.

Bij ONE-gebruikers is dat minder. Daarnaast is er voor ONE een grote vraag naar avond- en zaterdagconsulten.

Contactmomenten van de consultatiebureaus versterken

- de bestaande openingsuren of contactmomenten behouden of verruimen, en dat in het bijzonder voor de avondconsulten
- de troeven (bv. avondconsulten bij K&G) meer expliciet bekend maken bij ouders en toeleiders

Ouders vragen openingsuren op maat van gezinnen. Ideaal zijn openingsuren **afgestemd** op **werkende ouders** of op de ophaalmomenten in de **crèche** of de **school**. Er is ook een vraag naar **uitbreiding** van openingsuren van ondersteuningsinitiatieven, speeltuinen enz.

Andere ouders vragen meer **flexibiliteit**. Een derde van de ouders (36%) vindt het belangrijk 'dat je vrij in- en uit kan lopen, geen afspraak moet maken, niet moet inschrijven'.

Een plaats waarbij je bv om de 2 maanden of 3 maanden eens kan langsgaan om na te praten over hoe het gaat. (een ouder)

Dat huisdokters opnieuw vrije inloopuren hebben. Onze dochter van 8 maanden was zwaar ziek [...]. We bellen naar onze vaste pediater en huisarts: pas over 7 dagen tijd. Gelukkig heeft de huisarts ons ertussen willen nemen. [...] Je kan toch niet voorzien dat je ziek zal zijn? De toegang tot een huisarts of pediater is echt een probleem in Brussel. (een ouder)

4.3 Vraag naar een goede infrastructuur

Naast 'gemakkelijk fysiek bereikbaar' en 'contactmomenten op maat van gezinnen', vragen ouders dat ondersteuningsdiensten over een goede infrastructuur beschikken:

- inrichting en materiaal aangepast aan kinderen (79.4%)
- mogelijkheid tot verzorging van de kinderen (77.1%)
- een aangename plek (74.8%)
- comfortabel ingericht voor (toekomstige) ouders (58.5%)

Een comfortabele en aangename locatie nodigt ouders uit om naar de ondersteunende dienst te gaan.

Comfortabele en aangename locaties

- uitbreiding van de beschikbare ruimte(s) en/of verbetering van de infrastructuur
- diensten, organisaties en overheden voorzien de nodige financiële middelen voor de inrichting van de gebouwen

5. Is het ondersteuningsaanbod gemakkelijk beschikbaar?

Naast de locatie vinden ouders ook andere elementen van beschikbaarheid belangrijk. We zetten al de elementen hier op een rijtje:

- 69.9% van de ouders vindt het belangrijk dat de ondersteuningsinitiatieven in de nabijheid zijn van andere locaties of diensten die ze al gebruiken
- 69% van de ouders vindt het belangrijk om voor verschillende vragen op één locatie terecht te kunnen

Zoals De Brug: vele diensten in één gebouw. (een ouder)

Un soutien global (aide à domicile, soutien psychologique, conseils de santé, etc.). (een ouder)

- 62.1% vindt het belangrijk dat ze voor verschillende vragen, hulp of ondersteuning bij één medewerker terecht kunnen.

Goed dat er één identificeerbare persoon is tot wie je u kan richten en die uw 'dossier' opvolgt zodanig dat je niet 4 keer hetzelfde verhaal moet vertellen om uw vraag/bezorgdheid toe te lichten. Continuïteit in persoonlijke ondersteuning is dus belangrijk. (een ouder)

Suivi sur le long terme par une même personne (un seul interlocuteur pour favoriser la continuité/qualité du suivi et le lien de confiance). (een ouder)

Starting from pregnancy to build a relationship with a professional équipe that can follow the child and the family throughout. (een ouder)

- 55.6% van de ouders vindt het belangrijk dat ze medewerkers makkelijk kunnen contacteren

Verschillende ouders formuleren concrete voorstellen om gemakkelijker contact te kunnen opnemen met medewerkers: telefoonpermanenties, elektronische kanalen zoals e-mail, WhatsApp en chat.

Bundeling van aanbod en continuïteit in de ondersteuning

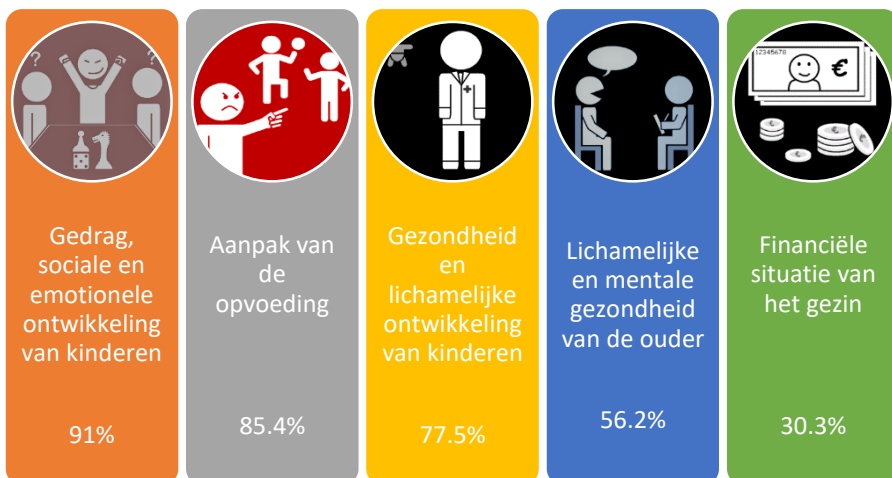
- (verdere) uitbouw van initiatieven op buurt- of wijkniveau: de bundeling van aanbod komt alle ouders en kwetsbare ouders in het bijzonder, ten goede
- verschillende kanalen voorzien om medewerkers te contacteren

6. Bruikbare en betrouwbare ondersteuning

Een bruikbaar en betrouwbaar ondersteuningsaanbod komt tegemoet aan de vragen en noden van ouders en gaat respectvol om met ouders, hun kinderen en hun context.

6.1 Op welke gebieden willen ouders ondersteuning?

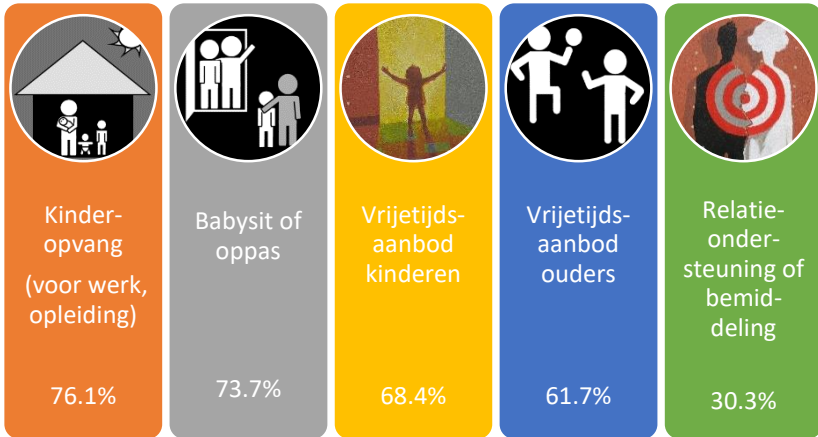
Als we ouders vragen naar de **thema's** waarover ze informatie, ondersteuning of begeleiding wensen, dan springen de volgende thema's eruit:

Andere thema's zijn: de materiële leef- of woonsituatie van het gezin (29.2%), de werksituatie (25.8%), de relatie met de partner (25.8%) en de relatie met de ex-partner (11.2%).

Er zijn twee **domeinen** waar de meerderheid van de ouders ondersteuning voor willen krijgen:

- (1) opvang: kinderopvang en oppas of babysit voor de kinderen
- (2) vrijetijdsbesteding: aanbod voor kinderen en voor ouders

Vroegtijdig (vlak na de geboorte al) informatie over afloop, deadlines en werking van het inschrijven op school en opties voor kinderopvang. (een ouder)

Plus d'initiatives d'aides et d'informations des services concernés pour l'après-naissance (notamment modes de gardes possibles) en raison du manque de places en milieu d'accueil. Impossible pour les parents de préparer au mieux le retour au travail après la naissance en l'absence de réponse du service de petite enfance. (een ouder)

Aanbod op maat van de noden van de (toekomstige) ouders

- aandacht voor verschillende **thema's en domeinen**: opvoeding, fysieke en mentale gezondheid, financiële en materiële situatie, partnerrelatie, opvang, vrije tijd
- uitbreiding van het aanbod 'opvang' en 'vrije tijd'

6.2 Hoe willen gezinnen ondersteund worden?

Verschillende personen of activiteiten kunnen ouders ondersteuning bieden. Eerder kwam al aan bod dat ouders vaak mensen uit de nabije omgeving (bv. familie, vrienden) als steunend ervaren (zie punt 3 op p.5). Andere ondersteuningsfiguren en –activiteiten zijn:

- websites (70.4%)
- individuele (consultatie)gesprekken met een professional (68.1%)
- uitwisselingsbijeenkomsten van een groep ouders (57.7%)

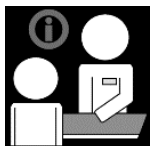
Vooral bij mijn eerste kind denk ik dat het me wel deugd had gedaan om met andere ouders en mensen met ervaring te praten, in bijzijn van de kinderen. Mijn onzekerheid heeft daar iets meer dan 4 maanden geduurd, tot ik terug ging werken en mijn dochter in de crèche terecht kwam. Daar leerde ik al gauw andere ouders kennen met dezelfde vragen als ik. (een ouder)

Qui serait un lieu de rencontre, de loisir mais aussi de consultation. (een ouder)

Een plaats waar vrijblijvend contacten met professionals, als andere ouders kunnen gelegd worden, maar ook op afspraak rond specifieke vragen kan gewerkt worden. (een ouder)

Sommige ouders geven aan dat ze vooral **informatie** willen krijgen. Andere ouders hebben vooral nood aan **begeleiding** of willen **informatie én begeleiding**.

Ouders willen vooral informatie over de thema's 'gezondheid en lichamelijke ontwikkeling van de kinderen', 'gedrag, sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen' en 'aanpak van de opvoeding'.

Bij vragen over de 'relatie met de partner' willen ouders vooral begeleiding krijgen.

Globaal, over al de thema's heen, zijn ouders op zoek naar:

- informatie (72.7%)
- tips, advies of raad (70.2%)
- luisterend oor (65.7%)
- doorverwijzing naar een andere dienst of organisatie (47.3%)

Aanbod op maat van de noden van de (toekomstige) ouders

- informele contacten (bv. met andere ouders)
 - o ontmoetingsruimtes: ouders kunnen elkaar leren kennen
 - o uitwisseling-, informatie- of adviesgerichte groepsbijeenkomsten of workshops
- aanbod op wijkniveau:
 - o gemakkelijk bereikbaar
 - o kans om fysiek contact met elkaar te (blijven) hebben, elkaar te ondersteunen (bv. voor uitwisseling van baby- of ander materiaal, samen naar andere ondersteuning gaan)
- ruim verspreid, gevarieerd, gratis of betaalbaar aanbod:
 - o gedrukt of online
 - o persoonlijk contact met een professional (bv. uitzetting, consultatie)

6.3 Houding en deskundigheid van de medewerkers

Of een ondersteuningsinitiatief bruikbaar en betrouwbaar is voor ouders, is verbonden met 'de manier van doen' en 'de kennis van zaken' van medewerkers. Deze twee elementen kunnen bepalen of een ouder al dan niet (verder) gebruik maakt van een ondersteuningsinitiatief.

De volgende kenmerken zijn het meest belangrijk voor ouders:

Dat er geluisterd wordt (93.3%)

Dat er vertrouwelijk wordt omgegaan met informatie (91.5%)

Dat er duidelijke en verstaanbare informatie geven wordt (91.1%)

Dat er voldoende tijd genomen wordt (89.4%)

Dat ouders er terecht kunnen met vragen en bezorgdheden (86.2%)

Dat het privéleven gerespecteerd wordt (82.2%)

Dat er rekening gehouden wordt met de gezinssituatie (81.9%)

Dat ze ouders geruststellen, wanneer ze zich zorgen maken (79.7%)

Mensen met kennis van zaken, die ook de laatste ontwikkelingen in opvoeding volgen en niet blijven steken in antieke methodes. (een ouder)

Un 'one size fits all' n'aide pas du tout, et fait plus de mal que de bien. (een ouder)

Des services qui ne soient pas intrusifs médicalement et socialement, et le droit à l'autodétermination, et qu'il n'y a pas besoin de se justifier dès qu'on n'est pas d'accord avec une proposition. (een ouder)

Profiel van een ondersteuner:

- medewerkers die qua houding en deskundigheid op maat van ouders, hun kinderen en hun context kunnen werken
- medewerkers die oog hebben voor het ondersteunend netwerk van ouders en hun kinderen (bv. familie, vrienden, burens) en die dat netwerk versterken

7. Is het ondersteuningsaanbod begrijpbaar?

Het volstaat niet dat ouders het aanbod kennen. Ze moeten ook een goed beeld hebben of **begrijpen** 'waar het aanbod en de medewerkers voor staan'. Wat kan het initiatief hen bieden? Op welke manier wordt ondersteuning geboden? enz.

In Brussel spreekt men veel talen, vaak zelfs in 1 gezin. Nederlands of Frans is lang niet de enige taal in Brusselse gezinnen en de kennis van Nederlands en Frans vermindert. Ouders kunnen afhaken omdat ze bijvoorbeeld de informatie of adviezen niet begrijpen.

De meerderheid van de ouders (91.1%) vindt het belangrijk dat medewerkers, de informatie en ondersteuning **verstaanbaar** kunnen overbrengen.

Iets meer dan de helft van de ouders (52.1%) vindt het belangrijk dat de medewerker hun **moedertaal** spreekt. Bijna één derde vindt dat niet belangrijk.

Voor een vierde van de K&G-gebruikers (24.5%) is de gebruikstaal een reden om naar het K&G-CB te gaan (zie Grafiek 1, p.10). Bij de ONE-gebruikers is dat veel minder het geval (7.5%).

Ze geven duidelijke uitleg, herkennen ons en volgen ons traject op door de volgende keer specifieke vragen te stellen over wat er in de vorige keer besproken werd. (een ouder)

Naar een verruimde taalblik en –aanpak

- een functioneel taalgebruik, een gemeenschappelijke taal zoeken, (meer) beeldtaal gebruiken, sociaal tolken of meertalig personeel inzetten enz.

8. Een betaalbaar ondersteuningsaanbod

Het ondersteuningsaanbod in Brussel is overwegend gratis. Sommige diensten en organisaties werken met een betalingsplan op maat van het gezin.

Dat is een sterkte want twee derde van de (toekomstige) ouders vindt 'een **lage kostprijs**' belangrijk voor hulp en ondersteuning (65.9%).

Eerder bleek al dat de lage kostprijs voor om en bij een derde van de ONE-gebruikers (32.8%) een reden is om op het ONE-consultatiebureau een beroep te doen. Het staat daarmee voor ONE op de derde plaats in de rangschikking van de gebruiksredenen (zie Grafiek 1, p.10). Bij de K&G-gebruikers wordt de lage kostprijs door een vierde van de ouders vermeld (24.5%) en staat het voor K&G op een gedeelde zesde plaats.

Gratis of betaalbaar aanbod

- behoud en uitbreiding van de maatregelen om het aanbod betaalbaar of gratis te houden
- ondersteuning door de overheid: bv. via regelgeving, financierings- en terugbetalingskaders op maat van gezinnen

9. Doorstroom tussen de diensten?

9.1 Doorstroom tussen de consultatiebureaus

De meeste ouders bezochten één Brussels consultatiebureau. De ouders die twee of meer verschillende consultatiebureaus bezochten zijn vooral K&G-gebruikers. Bij ONE zijn er veel minder ouders die meerdere ONE-CB's bezochten.

Er zijn wat meer K&G-gebruikers die de overstap naar een ONE-CB maakten (47%), dan andersom (23.5%).

9.2 Doorverwijzing naar andere professionals en diensten

Soms volstaat de hulp of begeleiding van een dienst niet voor de vragen of ondersteuningsnoden van het gezin. Ouders moeten dan op een 'gepaste' manier naar andere professionals en diensten doorverwezen worden.

Voor bijna de helft van de ouders (47.3%) is 'doorverwijzing' een gewenste ondersteuningsvorm.

Zowel K&G-gebruikers (28.7%) als ONE-gebruikers (23.2%) werden wel al eens door hun consultatiebureau doorverwezen naar een andere dienst of professional.

K&G-gebruikers werden doorverwezen naar professionals of diensten uit verschillende domeinen: gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning, informatieverstrekken diensten enz. De doorverwijzingen van de ONE-gebruikers waren, op één na, allemaal doorverwijzingen naar gezondheidswerkers.

De ervaringen met doorverwijzingen vanuit de consultatiebureaus zijn heel verschillend. Sommige ouders vonden een doorverwijzing nodig, maar kregen die niet. Dat zorgde er bijvoorbeeld voor dat ze zich niet serieus genomen voelden.

Andere ouders werden wel doorverwezen, maar vonden dat niet nodig. Dat leidde bijvoorbeeld tot onnodige onderzoeken of onnodige ongerustheid. Waar het merendeel van de K&G-gebruikers tevreden was over hun doorverwijzing, is dat bij de ONE-gebruikers maar bij de helft het geval.

Verskillende ouders geven voorbeelden om beter door te verwijzen.

Belang van een vlottere doorverwijzing naar of info over andere gezinsondersteunende organisaties. (een ouder)

Ze mogen nog meer verwijzen naar andere activiteiten in de buurt voor kinderen en informatie uitdelen. (een ouder)

J'aimerais qu'il propose des activités parents - enfants. (een ouder)

Een doorstroom op maat van gezinnen

- medewerkers verwijzen op een adequate en sensitieve manier door naar een gepast aanbod
- medewerkers volgen een doorverwijzing op: ze zorgen voor continuïteit in de ondersteuning van ouders én kinderen

10. Wat gaan we met de resultaten doen?

De (toekomstige) ouders en de medewerkers van diensten en organisaties, gaven ons heel wat informatie over het gezinsondersteunend aanbod in Brussel en hoe dat aanbod beter op de vragen en noden van ouders afgestemd kan worden.

In 2020 gaat het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee), met financiële steun van de VGC, aan de slag om het Brusselse gezinsondersteunend aanbod te versterken. We doen dat in verschillende wijken van Brussel en samen met Brusselse diensten en organisaties. De bevindingen van dit onderzoek én de sterktes van de diensten en organisaties vormen het kompas om dat te doen.

11. Meer weten?

Wil je meer informatie over het onderzoek?

Op <https://www.kcgezinswetenschappen.be/nl/gezinsbegeleiding-in-brussel> kan je verschillende documenten raadplegen:

- het Nederlandstalig onderzoeksrapport
- de Nederlandstalige presentatie van de onderzoeksbevindingen en aanbevelingen
- de samenvatting van het onderzoek: Nederlands, Frans en Engels
- de brochure voor ouders: Nederlands, Frans en Engels

Wil je meer weten over het vervolgtraject?

Op <https://www.kcgezinswetenschappen.be/nl/ondersteuning-voor-jonge-gezinnen-in-brussel> kom je meer te weten over de samenwerking tussen het werkveld en het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee) om het aanbod voor jonge Brusselse gezinnen te versterken.

Wil je meer weten over de VGC en haar engagement naar gezinnen toe?

Voor de ondersteuning van gezinnen werkt de VGC samen met verschillende Nederlandstalige organisaties. Samen helpen ze gezinnen met vragen over kinderopvang, opvoedingsondersteuning, ontmoetingsmomenten en werken in de gezinssector. Op <https://www.vgc.be/wat-biedt-n-brussel/gezin> vind je informatie over dat aanbod.

Wil je meer weten over het Brusselse Huis van het Kind?

In het Huis van het Kind werken verschillende diensten en organisaties samen om ondersteuning te bieden aan gezinnen. Meer informatie is te vinden op: <https://www.ketinbrussel.be/>

Een woord van dank

- Aan al de toekomstige ouders en ouders met jonge kinderen en werkveldactoren die meewerkten aan dit onderzoek over toegankelijke gezinsondersteuning in Brussel. We zijn hen erkentelijk voor het delen van hun ervaringen en verwachtingen.
- Aan de mensen die instonden voor de opvolging en feedback bij dit onderzoek: Luc Dekeyser, Sara Mouton, Evelyne Dirix en Daisy Flossy van de VGC, Wouter Boeckmans, raadgever van voormalig VGC-collegelid Bianca Debaets en Pepijn Hanssens, raadgever van collegevoorzitter Elke Van den Brandt.
- Aan de (job)studenten en vrijwilligsters voor de rekrutering van (toekomstige) ouders, voor de vertaling van de onderzoeks-instrumenten en voor het transcriberen van de interviews.

Foto's

Nora Theys en Gal (2008). *Muurschildering 'Zin in gezin?'*. Brussel: campus Schaarbeek (Gezinswetenschappen, Odisee).

Pictogrammen

www.sclera.be

Referentie

Vandewaerde, S., Fagardo, B., Nys, K., & Emmery, K. (2020). *Ondersteuning voor jonge gezinnen in Brussel. Brochure voor ouders. Onderzoek met steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie*. Schaarbeek: Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee).

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Kenniscentrum Gezinswetenschappen
Huart Hamoirlaan 136, 1030 Schaarbeek
facebook.com/gezinswetenschappen
@gezinswetensch
kcgezinswetenschappen.be | odisee.be

